

۱۰

وزارت کشاورزی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

معاونت ترویج

۱۶

از سری مجموعه
ترویجی

دفترت کشاورزی شهرستان
زیتون

آبیاری

دفتر تولید برنامه های ترویجی و انتشارات فنی

۱۳۷۷

به نام خدا

آبیاری:

در مناطقی که میزان بارندگی آن ۵۰۰ میلیمتر و یا بیشتر باشد، می توان گیاه زیتون را بصورت دیم نیز کاشت، ولی در مناطقی که میزان بارندگی کمتر از ۵۰۰ میلیمتر باشد، نیاز گیاه به آب به ویژه در تابستانهای گرم و خشک بیشتر شده و آبیاری درختان الزامی می شود.

زیتون از جمله گیاهانی است که نسبت به آبیاری کم توقع می باشد ولی همین توقع کم نیز باید در زمان مناسب خود، برآورده شود.

زیتون را می توان در اراضی با حداقل ۲۰۰۰ متر مکعب آب نیز کشت نمود و در صورتی که این مقدار به دو برابر افزایش پیدا کند، به میزان محصول حدود ۳۰٪ افزوده خواهد شد.

کارشناسان آبیاری مقدار آبی که گیاه زیتون در دوره خشکی شدید به آن نیاز دارد و پدیده ای بسیار حساس و تعیین کننده می باشد را، حدود ۱۵ متر مکعب برای هر هکتار برآورد می کنند. زمان حساس و تعیین کننده در شرایط مدیترانه ای، حدود مرداد ماه می باشد.

زمان مناسب برای آبیاری:

مهمترین و حساس ترین زمان برای آبیاری گیاه زیتون زمانی است که میوه در حال رشد و درشت شدن و هسته نیز در حال سخت شدن است. این زمان در اغلب نقاط زیتون کاری مرداد و اوایل شهریور ماه است.

در هنگام رشد، ۸۵ تا ۹۰ درصد وزن بافت زنده زیتون را آب تشکیل می دهد. این مقدار در اندامهای مختلف زیتون به این قرار می باشد.

شاخه ها ۳۳ درصد

برگها ۵۴ درصد

و میوه ها ۵۳ درصد

زمانهای بحرانی نیاز به آب عبارتند از:

هنگام باز شدن جوانه ها، تشکیل میوه ها و اواخر رشد میوه ها است.
کمبود آب در فاصله اوایل اسفند تا تشکیل میوه، ممکن است باعث
ناقص ماندن تخمدان و عدم تشکیل پرچم شود.
کمبود آب در فاصله تشکیل میوه تا اواسط تابستان که گیاه به آب زیادی
نیاز دارد، موجب ریزش میوه می شود.

در شرایط معمولی، تقویم آبیاری به شرح زیر است:

- ۱- سه ماه قبل از گل دادن، برای افزایش جوانه های گل
 - ۲- یک ماه قبل از باز شدن گلها، برای افزایش باروری
 - ۳- یک ماه بعد از باز شدن گلها، برای جلوگیری از ریزش میوه.
- کارشناسان در هر نوبت آبیاری برای زمینهای شنی ۴۰۰ تا ۵۰۰ مترمکعب و
برای اراضی رسی ۱۰۰۰ تا ۱۲۰۰ مترمکعب برای هر هکتار پیشنهاد می کنند.

فواصل آبیاری در زمینهای شنی کمتر و در زمینهای رسی زیادتر خواهد بود.
زمان آبیاری در ماههای مهر و آبان هفته ای یک بار می باشد.

روشهای مختلف آبیاری

اتخاذ روش آبیاری بستگی به موقعیت و شیب زمین، بافت خاک، سهولت دسترسی به آب موجود و ارزش اقتصادی آن داشته و تعیین می شود.
این روشها عبارتند از:

آبیاری گرتی خط فاروق Slash یا غرق آبی:

این روش در زمینهای مسطح و کم شیب و همین طور برای آبیاری درختان جوان مناسب می باشد، در این روش، کرتهایی که اندازه آنها بستگی به وسعت و موقعیت زمین دارد ایجاد و به سرعت از آب پر می شوند تا آب بتدریج در بافت خاک نفوذ کرده و در اختیار گیاه قرار گیرد. مزایای این روش: آسانی کار، یکنواخت رسیدن آب به همه قسمتهای زمین و گیاهان، پرت کم آب، نیاز کم به دقت و کنترل آبیاری است و عیب آن مصرف زیاد آب است.

روش جوی پشته (روش نشستی):

این روش برای زمینهایی با شیب ۲/۵ تا ۶ در هزار مناسب است. برای اجرای این روش، شیارهای طولی در زمین ایجاد می شود که طول آنها در زمینهای سبک به ۵۰ و در زمینهای سنگین به ۱۰۰ متر می رسد، فاصله شیارها زیاد و معمولاً به اندازه فاصله دوردیف درختان می باشد. در این روش، آب از طریق نهر آبرسانی یا آبراهه ها و یا سیفن وارد جویهای آبیاری شده و بعد از آبیاری درختان بوسیله نهر دیگری که جوی یا نهر فاضلاب نام دارد، به خارج هدایت می شود.

امتیازات این روش عبارتست از:

۱- ریشه درختان به خوبی آبیاری می شوند.

۲- روی ردیف بین درختان علف هرز کمتری می‌روید

۳- پرت آب نسبتاً کم است

۴- خاک بین ردیفها سله نمی‌بندد

۵- چون نهرکشی را می‌توان وسیله ماشین انجام داد، هزینه آن کمتر از

روش آبیاری کرتی است

روش آبیاری شیاری: Furrow or Trench method

در زمینهایی با شیب ۲/۵ تا ۴ درصد شیارهایی به موازات شیب زمین ایجاد شده و آب در آنها جریان پیدا می‌کند. طول شیارها در زمینهای سبک ۵۰ متر و در زمینهای سنگین حدود ۱۰۰ متر است، در این روش قطعه بندی زمینها کمتر از سایر روشها است و نفوذ آب به داخل خاک سریعتر می‌باشد. پرت آب در این روش نسبتاً زیاد است و برای آبهای شور، مناسب نمی‌باشد.

آبیاری تحت فشار:

در این روش از دو سیستم آبیاری بارانی و آبیاری قطره‌ای استفاده می‌کنند.

آبیاری بارانی:

در این روش آب به طور منظم و با شدت قابل کنترل، به اطراف پاشیده می‌شود و برای خاکهای سبک، زمینهایی که نیاز به تسطیح دارند و زراعتهای کم ارتفاع یک ساله و نهالستانها، مناسب می‌باشد. سرعت عمل آبیاری، مصرف آب، هزینه های اولیه تأسیسات و نگهداری آنها نسبتاً زیاد بوده ولی در عین حال آب به طور مرتب، یک نواخت و با پرت کم، در اختیار گیاه قرار می‌گیرد. این روش آبیاری دارای انواع مختلف می‌باشد که عبارتند از: بارانی کلاسیک، بارانی دوار مرکزی، بارانی قرقره‌یی و بارانی غلطان (ویل مرو)

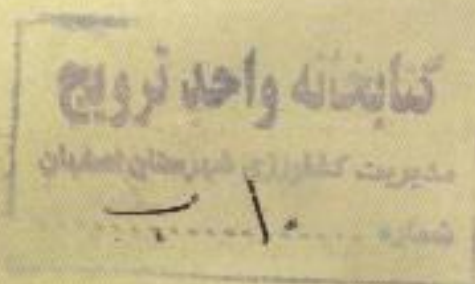
آبیاری قطره‌ای:

این روش نیز مانند روش آبیاری بارانی است و بیشتر برای باغها و زراعتهای دائمی و زمینهایی که نیاز به تسطیح دارند، توصیه و استفاده می شود. هزینه اولیه تأسیسات و نگهداری آن نسبتاً زیاد است ولی آب بطور منظم، دائم و به مقدار کافی در اختیار گیاه قرار می گیرد. پرت آب در این روش بسیار کم می باشد.

منابع:

آشنائی با زیتون، آقای مهندس احمد میرمنصوری

زیتون و روغن آن، آقای دکتر محمد طباطبائی

مجموعه دستینه های (بروشورهای)	
دفتر تولید برنامه های ترویجی و انتشارات	
فنی معاونت ترویج سازمان تات:	
۱- گندم: آماده سازی زمین، تناوب، کوددهی و انتخاب بذر	۱۰- برنج: آماده کردن زمین، مصرف کودهای شیمیایی، آبیاری
۲- گندم: کاشت و داشت	۱۱- برنج: کاشت
۳- گندم: آفات، بیماریها و علفهای هرز	۱۲- برنج: برداشت، عملیات بعد از برداشت، انبار کردن، ضد عفونی انبار و مبارزه با آفات انباری، بذرگیری
۴- گندم: برداشت و ضایعات آن	۱۳- برنج: علفهای هرز
۵- گندم: انبار کردن و مبارزه با آفات انباری	۱۴- برنج: آفات و بیماریها
۶- سیب زمینی: کاشت	۱۵- زیتون: کاشت و داشت
۷- سیب زمینی: آبیاری	۱۶- زیتون: آبیاری
۸- سیب زمینی: خاک دادن پای بوته ها، سلسله شکنی، سرزنی بوته ها، برداشت، درجه بندی، انبار کردن	۱۷- زیتون: آفات و بیماریها و علفهای هرز
۹- سیب زمینی: علفهای هرز و آفات و بیماریها	۱۸- زیتون: برداشت و نگهداری فرآورده ها
	۱۹- انار: کاشت، داشت و برداشت
	۲۰- انار: آبیاری
	۲۱- انار: گرم گلوگاه
	۲۲- انار: هرس، هرس درخت انار در سه سال اول کشت